

ဒန်ပူလှူကျီး ၅-ပါး

၈၉။ ဒန်ပူအလှူ၊ အကျိုးမူကား၊ မွေးကြိုင်အနံ့၊ ပျံ့လှိုင်ခံတွင်း၊ သန့်ရှင်းလည်ချောင်း၊ ချောင်းဆိုးမရှိ၊ မထိတဖြာ၊ ကုတ်ဟီးနာနှင့်၊ သာသည်အသံ၊ ဤငါးတန်ကို၊ ဧကန်မလွဲ စံရမြဲ။

[ဒန်ပူ မစားခြင်းအပြစ်၊ စားခြင်းအကျိုးမူကား စုဠဝါ၌ ဟောတော်မူသည်။ လှူခြင်းအကျိုးမူကား အပဒါန်ပါဠိတော်၌ လာသည်။ တစ်သက်ပန်လုံး ဒန်ပူကို သာ စား၍ စားကျိုး၊ လှူကျိုးကိုလည်း မသိ၊ အပြစ်ကိုလည်း မသိရှိတတ်သည်။ အချိန် ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ် စောစောက သဘောကျကြစေ]

ကြဲလှူကျီး ပုံသက်သေ

၉၀။ ကြံတစ်ချောင်းမျှ၊ ရှင်ကောင်းတို့အား၊ လှူမိငြား၍၊ ကြီးမား မြင့်ထွက်၊ ဘုံပြသာဒ်နှင့်၊ ရံပတ်သီးသီး၊ ရိပ်ကြီး ဆွဆွ၊ ထွန်းပသာမြူး၊ စံရဖူးသည်။ ကြည်နူးရိသေစွဲမှတ်လေ။ [ဤကား ကြံတစ်ချောင်းလှူရာ ဥဒါဟရုဏ်ပုံ သက်သေတည်း]

ပန်းလှူကျီး မှတ်ဖွယ်

၉၁။ ရွက်ညောင်သွယ်သွန်း၊ ကောက်ရိုးဝန်းမျှ၊ စက်ဝန်းပူဇော်၊ စဉ်ဂုဏ်တော်ကို၊ ကော်ရော်တင်မိ၊ ရောင်ဆင်းငြိလျက်၊ မဏိမြဲခဲ၊ ပုလဲမျက်ရှက်၊ အထက်ပြောင်ပြောင်၊ ဘုံတစ်ဆောင်နှင့်၊ မိုးခေါင်လယ်ဝ၊ စံစားရသည်။ မုချမမှား ကျင့်စကား။ [ဤကား ပန်းလှူရာ စကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း]

လောဘနိုင်ငံသို့ မလိုက်သင့်ကြောင်း

- ၉၂။ (က) အိမ်ထောင်အလျောက်၊ တစ်ယောက်မတည်း၊ ဟင်းချိုနည်းလျက်၊ ပစ္စည်းသံကြောင်း၊ တစ်စလောင်းမျှ၊ တစ်စွန်းစသာ၊ ဒါနစေတနာ၊ လှူသည့်တာကြောင့်၊ နောင်လာဘဝ၊ နတ်ရွာရ၍၊ ပျင်မျှပြည့်လှိုင်၊ မစားနိုင်သည်၊ ခိုင်ခိုင်အမြဲ စိတ်ဝယ်စွဲ။
- (ခ) တစ်လံခန္ဓာ၊ ဝမ်းတစ်ထွာကြောင့်၊ ရိက္ခာပြင်အား၊ ဆွမ်းကွမ်းစားနှင့်၊ အထွာလေးထောင်၊ တထည်စောင်က၊ အခေါင်မနည်း။

ကုန်သည်ကြီးထည့်၊ ပစ္စည်းပစ္စယံ၊ တောင်ရှိမံသည်၊ အကြံမချ၊ အားမရခွဲ၊ လုံ့လကြိုးစား၊ မုန်းထားခံရေး၊ ငရဲဘေးကို၊ ခွေးမြစ်ရေဟန်း၊ လိုမှန်းစိုးပိုင်၊ မနိုင်မကန်၊ ငါ့ကျွန် ငါ့အိမ်၊ စည်းစိမ်ရဋ္ဌာ၊ ဥစ္စာရွှေငွေ၊ ငါ့မိုးမြေဟု၊ လိုတွေသင်သီး၊ ဟူးရီးဟူးရာ၊ လုံးပမ်းရှာသည်၊ တဏှာရစ်ထွေး မောဟမေး။ [ဤကား တဏှာလောဘနိုင်ငံသို့ လိုက်၍ ဆင်းရဲကြောင်း စကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း]

လူတို့ အသက်တို၍ သတိပြုသင့်ကြောင်း

၉၃။ နွားခြေ နွားလက်၊ ရေကျက်ကျက်ဝယ်၊ လောက်လက်ပျော်ပါး၊ နေခုံငါးသို့၊ လူများအသက်၊ နည်းစွာလျက်တည်း၊ နေပြက်သောကြာ၊ ကဲ့ပမာသို့၊ မကြာခဏ၊ အနိစ္စသည်၊ နေ့ညမကင်း နှလုံးသွင်း။ [ဤကား လူတို့ အသက်တိုကြောင်း စကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း]

ကာမဂုဏ်ငါးပါး မလိုက်စားသင့်ကြောင်း

၉၄။ ရာဇာမရဏ၊ ယက္ခစွယ်ပြူး၊ တောဘီလူးကို၊ ကျေးဇူးသိတတ်၊ ဆွေမျိုးမှတ်၍၊ ဝတ်ဝတ်စားစား၊ ရွှင်ပျော်ပါးလျက်၊ တရားမရှာ၊ နေကြရာဝယ်၊ သံသရာရှည်ဝေး လာလိမ့်ဘေး။ [ဤကား မိမိကိုယ်ကို မအိုဘဲ၊ မသေဘဲ၊ အမြဲတာရှည် ပျော်နေရမည်ကဲ့သို့ ကာမဂုဏ် ငါးပါး၌ မွေ့လျော်ပျော်ပါးသော သူမိုက်တို့ အား ဘေးများအကြောင်း စကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း]

ရှောင်ရှားအပ်သော မီး ၄-ပါး

၉၅။ မိဘတသီး၊ အစ်ကိုယ်ကြီးနှင့်၊ လောင်မီးပမာ၊ ရှောင်အပ်စွာသည်၊ ဆရာသမား၊ မီးလေးပါးကို၊ ရှောင်ရှားကြဉ်ဖဲ ဝေးဝေးရှဲ့။ [ဤကား မီးလေးပါး စကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း]

ကုသိုလ်ကို ဆည်းပူးသင့်ကြောင်း

၉၆။ သွန်းသွန်းရွက်နု၊ စိတ်သာစုဖြင့်၊ ကောင်းမှုဆယ်ပါး၊ မြတ်တရားကို၊ တတ်အားသောကြောင့်၊ တံစက်အောက်တွင်၊ မိုးပေါက်ခံတည့်၊ အိုးကြီး ပြည့်သို့၊ ပုံ၏သဏ္ဍာန်၊ ကုသိုလ်ကံကို၊ အမှန်စိတ်ထဲ နှလုံးစွဲ။ [ဤကား တံစက်အိုးကဲ့သို့ ကုသိုလ်ကို ဆည်းပူးရာသော စကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း]

မလှူအပ်သောဝတ္ထု ၅-ပါး

၉၇။ ပန်းချီနွားလား၊ သေစာသဘင်၊ ထို့ပြင်မိမ္မ၊ ငါးဒါနကို၊ ပုညမဟုတ်၊ အလှူယုတ်ဟု၊ ရွှေနှုတ်တော်ဟု၊ ထုတ်ဖော်ပြသည်၊ နိစ္စမယွင်းကြည့် ရှောင်ကွင်း။ [ဤကား မလှူအပ်သော အလှူငါးပါး စကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း။ (ပရိဝါပါဠိတော်လာ)]

အဓမ္မဒါန စသည် မှတ်ဖွယ်

၉၈။ ပုဂ္ဂလနှင့်၊ သံဃစေတီ၊ သုံးလီဌာန၊ လှီးလွှဲကြမှု၊ ဒါနအလှူခံ၊ တစ်ဖန် ဘောဂ၊ ကိုးသုံးဝတည်း၊ ဓမ္မသုံးဖြာ၊ ခံရာသုံးပါး၊ သုံးစားကာလ၊ သုံးသုံးဝ ကို၊ ဉာဏထိုးထွင်း သိစေမင်း။ [ဤကား အဓမ္မဒါနကိုးပါး၊ အဓမ္မအလှူခံကိုးပါး၊ အဓမ္မပရိဘောဂ ကိုးပါး၊ ဓမ္မဒါန သုံးပါး၊ ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟက သုံးပါး၊ ဓမ္မပရိဘောဂသုံးပါး စကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း။ (၎င်းကျမ်းလာ)]

ရိုးခြင်း ၂၅-ပါး

၉၉။ (က) တရားဆင်ငြား၊ ဆောင်ယူသွားနှင့်၊ နံထားဥစ္စာ၊ ဣရိယာပုတ်၊ ပျက်တုံးရပ်နှင့်၊ ရွှေထုတ်နေရာ၊ ဤငါးဖြာကို၊ နှစ်မြွှာဆယ်မျိုး ရအောင်ကြိုး။
[သက်ရှိ သက်မဲ့ နာနာဘဏ္ဍ ပဉ္စကငါးပါး၊ သက်ရှိ ဧကဘဏ္ဍပဉ္စက ငါးပါးအားဖြင့် ငါးပါးနှစ်မျိုး ခိုးခြင်းဆယ်ပါးရှိ၏ ဟုလိုသည်]
(ခ) သာဟတ္ထိက၊ အာဏတ္တနှင့်၊ ဓုရန်ကွေ့၊ တထွေအတ္ထ၊ သာဓကနှင့်၊ နိဿဂ္ဂိယသညာ၊ ဤငါးဖြာကို၊ နှုတ်မှာအရိုး သိအောင်ကြိုး။ မခိုး

ခင်က၊ ကြိုးထအကျိုး၊ ကိုယ်တိုင်ခိုးနှင့်၊ စေခိုင်းဝန်ချ၊ ဖြစ်ထ လွတ်ရာ၊ ဤငါးဖြာကို။ ။ နှုတ်မှာ အရိုးသိအောင်ကြိုး။
[ဤကား ခုနှစ်အရ အတူတူပင်၊ မာဂဘောသာ၊ မြန်မာဘာသာအားဖြင့် ဆိုသည်သာ ထူးသည်]

- (ဂ) ပုဗ္ဗသဟ၊ ပယောဂနှင့်၊ ညွှန်ပြန်မိတ်၊ အရိပ်အမြွက်၊ ချိန်းချက် တိုင်ပင်၊ ဤငါးအင်ကို၊ ဉာဏ်လျှင်တန်ခိုး မိအောင်ကြိုး။
- (ဃ) စဉ်းလဲတစ်ချက်၊ နိုင်ထက်တဝ၊ ကြံဆတစ်ခန်း၊ ဖုံးလွှမ်းတစ် ကြောင်း၊ ကမ္မည်းပြောင်းနှင့်၊ ပေါင်းလေကုန်ထ၊ ဤငါးဝကို ဓမ္မ လမ်းရိုးထိအောင် ကြိုး။ [ဤကား ခိုးခြင်း နှစ်ဆယ့်ငါးပါး စကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း]

ဆေးလှူကျိုး ၁၀-ပါး

၁၀၀။ သမာတိကာ၊ ကျမ်းအလာကို၊ သဒ္ဓါယုံကြည်၊ မှတ်နားတည်လော့၊ အသက်ရှည်ခြင်း၊ အဆင်းပညာ၊ ချမ်းသာကြီးငြား၊ ခွန်အားလုံလာ၊ များထ ခြွေရုံ၊ အန္တရာယ်ငြိမ်း၊ ခပ်သိမ်းရိသေ၊ မိတ်ဆွေသားချင်း၊ မကွေကွင်းရ၊ ဆေးဒါနကြောင့်၊ ငါးပါးငြိမ်းရာ၊ နိဗ္ဗုတာသို့၊ ရောက်ပါရစေ၊ တောင်း သင့်လေသည်၊ လာထွေမမှား ကျမ်းစကား။ [ဤကား ဆေးလှူရာ အကျိုး ဆယ်ပါး စကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း]

အသံအလှူ မည်ပုံ

၁၀၁။ ခြောက်ဖြာဒါန၊ မြတ်ဓမ္မတွင်၊ သဒ္ဓါဒါနံ၊ အသံအလှူ၊ ပေးလိုမူကား၊ သုံးဆူရတနာ၊ တည်ရာအတွင်း၊ စေတီရင်းဝယ်၊ ညွတ်စင်းရိုကျိုး၊ မုရိုးစည် နှင့်၊ ထက်စည်ကစ၊ ပဉ္စတူရိယာ၊ အာ ဝိ ယ သု၊ ထည်ထားပြုက၊ လှူမှုအသံ၊ ဧကန်မမှား၊ မည်တုံငြားလိမ့်၊ တရားဟောဆို၊ မြတ်ပုဂ္ဂိုလ် အား၊ ကြည်ရိုမြတ်လေး၊ သံထွက်ဆေးဖြင့်၊ ပေးလှူတုံထ၊ တေလဖာဏိ၊ အစရှိသား၊ တွင်ဘိခေါ်မြ၊ ဆီတင်လဲက၊ စသည်တခြား၊ တရားနာခေါ်၊ ဟစ်ကြွေးကြော်၍၊ မြွက်ဖော်တုံထ၊ ဓမ္မသဝန၊ ယောသတဖြာ၊ ပါဠိ

သရဏ္ဍာယ်၊ တစ်သွယ်သဒ္ဒါ၊ ဓမ္မကထာ၊ မိန့်မှာဟောကြား၊ ပြောငြားတုံထ၊ ဥပနိသိန္နကထာ၊ ဖော်ရာတစ်ခု၊ အနုမောဒနကထာ၊ သင်္ချာရနစ်၊ ပြုတုံလစ်က၊ စင်စစ်ဧကန်၊ အသံအလှူ၊ မည်သူဟူလိမ့်၊ မူလဂန္ဓ၊ ဥပုလသို့၊ ဟတ္ထအပြင်၊ တည်တားတင်၍၊ လှူချင်တုံစွာ၊ မတတ်သာဟု၊ အဋ္ဌကထာက၊ မိန့်မှာပြသည်၊ မုချမယွင်း သိစေမင်း။ [ဤကား အသံလှူရာမည်ကြောင်း စကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း။ (အဋ္ဌသာလိနီလာ)]

[အာမှာ အာတတ ကိုယူ၊ ဝိမှာ ဝိတတ၊ အာနှင့် ဝိကို ပေါင်း၍ အာတတ ဝိတတ၊ ဃမှာ ဃန၊ သုမှာ သုသိရကို ယူလေ]

အသံလှူကျိုး မှတ်ဖွယ်

၁၀၂။ အသံအလှူ၊ ထုံးနည်းယူမှု၊ လှူသည် ရှေးက၊ နန္ဒမထေရ်၊ သုံးမည် လူ့ဘ၊ ပဒုမုတ္တိရထက်၊ ငှက်ကရဝိက်၊ မျိုးအဟိတ်မှာ၊ ဖြစ်သောခါ၌၊ သာယာရွှင်မြူး၊ အသံကျူး၍၊ ညွတ်နူးစေတနာ၊ လက်ျာလှည့်ပတ်၊ သုံးလူနတ်ကို၊ ဖြောင့်မတ်ကြည်ဖြူ၊ အသံလှူ၏၊ ထို့တူတစ်ကြောင်း၊ ငှက်ဥဒေါင်းစစ်၊ ဖြစ်သောအခါ၊ ဝါသနာစ၊ ကံဟောင်းမ၍၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ နေရာဌာန၊ လိုဏ်ဂူဝဝယ်၊ သွားထတုံရွေ့၊ တစ်နေ့သုံးခါ၊ သာယာရွှင်မြူး၊ ကြည်နူးစိတ်ဖြူ၊ လှူသည်တတန်၊ ကုသိုလ်ကံကြောင့်၊ လေးတန်ပါယ်ရွာ၊ ကင်းလွတ်ကွာ၍၊ နိဗ္ဗုတာပြည်၊ ရောက်လေသည်ဟု၊ နှလုံးပြ၍၊ ရှေးရှုဝမ်းသာ၊ လှူအပ်စွာသည်၊ နောင်လာစွဲသုံး ကျမ်းလာထုံး။ [ဤကား အသံလှူ၍ အကျိုးရကြောင်း စကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း]

အသံလှူရာ၌ အကျိုးခံစားရပုံ

၁၀၃။ (က) ဝရဏဟု၊ နာမတွင်လစ်၊ နတ်မင်းဖြစ်၍၊ ရှင်ချစ် ဇိန၊ အတ္တဒဿီ၊ မမှီနိုင်ဘ၊ သမ္ပဒ္ဒအား၊ ဂန္ဓမာလာ၊ ပန်းနံ့သာဖြင့်၊ ဝါဒီတနှင့်၊ ဂီတ တဖြာ၊ တူရိယာစည်၊ တီးမှုတ်မြည်လျက်၊ လှူသည်ဒါန၊ မြတ်ပုညကြောင့်၊ နိမ္မာ နရတိ၊ မည်ရှိခေါ်တုံ၊ ငါးဆင့်ဘုံ၌၊ စံတုံပြီးနောက်၊ ခြောက်တန်နတ်ပြည်၊ တလည်လည်ပြန်၊ ဆက်တိုင်းစံ၍၊

လူ့ထံဘုံမှာ၊ ဖြစ်သောခါလည်း၊ စကြာမင်းဖြစ်၊ ဖြစ်တုံလတ်၍၊ အမြတ်နိဗ္ဗူ၊ အရချူသည်၊ ရှေးတူမယွင်း နှလုံးသွင်း။ [ဤကား အသံလှူရာ၌ အကျိုးရကြောင်း စကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း] (ခ) ခရုသင်းအရာ၊ လွန်လိမ္မာ၍၊ သုံးဖြာလောကီ၊ တုမရှိသား၊ ဝိပဿိဘုရား၊ ရှင်တော်အားဝယ်၊ သွား၍ မပြတ်၊ မှုတ်တုံ လတ်၍၊ ဖြောင့်မတ်ကြည်ဖြူ၊ လှူသည်အသံ၊ ကုသိုလ်ကံကြောင့်၊ သံသရာဘဝ၊ မစုရနှင့်၊ ဃောသမဟာ၊ တဖြာနဒီ၊ သုံးလီအသံ၊ ဆက်တိုင်းရံလျက်၊ လေးတန်ပါယ်ရွာ၊ လွတ်ကင်းကွာ၍၊ နှစ်ဖြာဘဝ၊ သုခနှစ်မျိုး၊ ဆက်တိုင်း စိုး၍၊ ကိုးဆယ့်တစ်ကမ္ဘာ၊ စံပြီးခါမှာ၊ ပစ္စိမ၌၊ သင်္ခမေကထေရ်၊ ဖြစ်လေသည်ဟု၊ ဟောသည်အပဒါန်၊ ကျမ်းလာမှန်သည်၊ အသံလှူကျိုးနည်းတစ်မျိုး။

နတ်ပြည်ရောက်ကြောင်း တရား ၃-ပါး

၁၀၄။ သစ္စာတရား၊ စကားမှန်စေ၊ လှူလေနည်းများ၊ ပယ်ရှားအမျက်၊ မထွက်ပေရာ၊ သုံးဖြာတရား၊ အကြောင်းအားကြောင့်၊ ထက်ဖျားနတ်ရွာ၊ ရောက်သည်သာဟု၊ မြတ်စွာဘုရား၊ ဟောညွှန်ကြားသည်၊ လှေကားသုံးထွေ ခင်းမိစေ။ [ဤကား နတ်ပြည်ရောက်ကြောင်း တရားသုံးပါးစကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း။]

အရှင်အာနန္ဒာရသည့် ဝေဒဂ် ၅-ပါး

၁၀၅။ *လုပ်ကျွေးအရာ၊ သိမ်မွေ့စွာလျက်၊ ဓမ္မက္ခန္ဓာ အကြား၊ အများသည်တရပ်၊

* ရှင်အာနန္ဒာ ဝေဒဂ်ငါးချက်တွင် လျင်မြန်ခြင်း ဟူ၍ မပါရှိချေ။ ဧကဂုံတ္တရပါဠိ ဝေဒဂုဝဂ် (ဆဋ္ဌမူ ၂၅) ၌ ဗဟုသုတ၊ သတိမန္တ၊ ဂတိမန္တ၊ မိတိမန္တ၊ ဥပဋ္ဌာက ဟူ၍သာ ဝေဒဂ်ငါးမျိုး ရကြောင်း ပါသည်။

သို့သော် စကားတော် လျင်မြန်ခြင်းသည်လည်း ကျမ်းထွက်ဖြစ်ပေသည်။ သုံးပုံ အိတ်ထောင့်ကျမ်း စာမျက်နှာ (၁၄၃) ၌ ‘လူမှာ တစ်ခွန်း၊ ကျေးလေးခွန်း၊ ရှစ်ခွန်း အာနန္ဒာ’ လင်္ကာအောက်ခြေ မှတ်ချက်ကို ကြည့်လေ။

ဆုရှစ်ပါးမှာ အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်နှင့် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် အဋ္ဌကထာ ဥပဋ္ဌာက ပရိစ္ဆေဒတွင် ရှုလေ။

အမှတ်မြဲခြင်း၊ လျင်မြန်ခြင်းနှင့်၊ ရွတ်ခြင်းလျင်စွာ၊ အာနန္ဒာဟု၊ ငါးခါ
ဧတဒဂ်၊ မိန့်မြွက်သံတော်၊ ကောင်းကြီးခေါ်သည်၊ သားတော်ချင်းချင်း
တုဘက်ကင်း။ [ဤကား ရှင်အာနန္ဒာ ဧတဒဂ်ငါးပါးကြောင်း စကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း]

အရှင်အာနန္ဒာယူသည့် ဆု ၈-ပါး

၁၀၆။ ဆွမ်းကိုမပေး၊ သင်္ကန်းရေးလည်း၊ မပေးစေလို၊ ကိုယ်နှင့်တစ်ကွ၊ တိုက်
ဂန္ဓဉ္စ၊ မနေရပါ။ ဆွမ်းဖိတ်ရာသို့၊ သွားကာ မခေါ်၊ လျှောက်သော်ကြွပါ။
ဖူးမြင်လာက၊ တွေ့ပါရစေ၊ သုံးထွေတရား၊ ယုံမှားရှိခါ၊ မေးပါရစေ၊
သုံးထွေလူနတ်၊ ပရိသတ်ဝယ်၊ မျက်ကွယ်ကာလ၊ ဟောညွှန်ပြု၍၊ ရောက်
ထတစ်ဖန်၊ ဟောပြန်ပါက၊ နိစ္စမကွာ၊ လုပ်ကျွေးပါမည်၊ ယူသည်တရား၊
ဆုရှစ်ပါးကြောင့်၊ ထံပါးမကွေ၊ လုပ်ကျွေးလေသည်၊ ရိုသေဝပ်စင်း
တပည့်ရင်း။ [ဤကား ရှင်အာနန္ဒာ ယူသည့် ဘုရားထံပါးမှ ဆုရှစ်ပါး စကားရပ်
မှတ်ဖွယ်တည်း]

သာဓုခေါ်ရာ နှလုံးထားဖွယ်

၁၀၇။ *သာဓုခေါ်ရာ၊ ကျမ်းလာသက်သေ၊ နည်းနာဖွေမှု၊ လွန်လေရှေးခါ၊
ဝိသာခါမူ၊ သဒ္ဓါကြည်ဖြူ၊ ကျောင်းလှူသောခါ၊ ပတ္တာနုမောဒန၊ ရွှင်ပျ
ဝမ်းသာ၊ သာဓုခေါ်ငြား၊ အကျိုးအားကြောင့်၊ ပြောင်းသွားသောခါ၊
ဝတီသာဉ္စ၊ ခြောက်ဖြာစွန်းကယ်၊ ဆယ်ယူဇနာ၊ ကြီးကျယ်စွာသား၊
ဘုံအဖျားဉ္စ၊ ပျံသွားကောင်းကင်၊ ဝန်းကျင်ကိုယ်ရောင်၊ လင်းလင်းပြောင်
မျှ၊ တောက်ပဝင်းဝါ၊ တစ်ရာခန့်လောက်၊ ကိုယ်ရောင်တောက်လျက်၊
ဝမ်းမြောက်သမှု၊ သာဓုခေါ်ငြား၊ ကုသိုလ်အားကြောင့်၊ စံစားရဟန်၊
ကျမ်းဂန် အဋ္ဌကထာ၊ ထုံးစံလာသား၊ ပုံစကားကို၊ မမှား ရှေ့ရှု၊ နှလုံးမူ၍၊
သာဓုခေါ်ရာ၊ ညွှန်ခဲ့မှာသည်၊ နှုတ်မှာမယွင်းစေနှင့်မင်း။ [ဤကား သာဓု

* ပိုးစာ၊ လောင်မီး၊ ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ်၊ တသွယ်သွေးသား၊ ဖြစ်လေငြားသည်၊ ငါးပါး အစာ
ခွဲဝေတည်း။ (ရှေးလင်္ကာ)

ခေါ်ရာဝယ် နှလုံးထားဖွယ် စကားရပ်မှတ်ဖွယ်တည်း။ (ဝိမာနဝတ္ထု အဋ္ဌကထာလာ)

စားသမျှ အစာ ၅-စုဖြစ်ပုံ

၁၀၈။ *ကျင်ကြီးတစ်သွယ်၊ ကျင်ငယ် တခြား၊ အသား တစ်မျိုး၊ တေဇောပိုးသား၊
စားလေရာဟု၊ အဋ္ဌကထာသမော၊ ကျမ်းဝယ်ဟောသည်၊ သဘောဉာဏ်နေ
ကျကြစေ။
[ထမင်းစားရာ သတိပဋ္ဌာန်ပါအောင် စားလေ ဟူလိုသည်။ ဤကား စားလေသမျှ
အစာငါးစု ဖြစ်ဟန်မှတ်ရန် စကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း၊ စားတိုင်းစားတိုင်း ဆင်ခြင်မိကြ
စေ]

သတိသမ္ပဇေယျဉ္စ အိပ်ခြင်းအကျိုး ၅-ပါး

၁၀၉။ သတိသမ္ပဇေယျ၊ မြတ်ဓမ္မဖြင့်၊ အိပ်ကြလေရာ၊ မအိပ်ရာဉ္စ၊ ပစ္စာနိသင်၊
မှတ်ရာဆင်ပိမ့်၊ နတ်လျှင်စောင်မ၊ ယုတ်စွာအိပ်မက်၊ မမြင်မက်တည်း၊
နှစ်သက်အိပ်နိုး၊ သုက်မျိုးမလွတ်၊ ပြည့်စုံညွတ်သည်၊ မပြတ်စွဲလေ အိပ်
တတ်စေ။ [ဤကား သတိသမ္ပဇေယျတရားနှင့် ပြည့်စုံစွာ အိပ်ခြင်း၊ အကျိုးငါးပါး
ပြည့်စုံခြင်း၊ အပြစ်ငါးပါး စကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း။ အနွယ်ဗျတိရေက ယူလေ]

ကမ္မဋ္ဌာန ယောဂီတို့ အိပ်ပုံ

၁၁၀။ ဆကောဋ္ဌာသ၊ နေ့နှင့်ညတွင်၊ အိပ်ထတစ်ခု၊ ငါးစုနိုးကြား၊ တစ်ပါး
သုတ်သင်၊ ထို့ပြင်လေးစု၊ လုံ့လပြု၍၊ ရှုလေကမ္မဋ္ဌာန်း၊ လွန်စီးဖြန်းဟု၊
သုံးလူဆရာ၊ မိန့်တော်လာသည်၊ မကွာအမြဲ နှလုံးစွဲ။ [ဤကား လုံ့လနှင့်
ပြည့်စုံသောသူတို့ အိပ်ရာဝယ် မှတ်ဖွယ်စကား ရပ်တည်း။ (သုတ္တသင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာ
လာ)]

* အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ (ပ) (၂၀) စသည်တို့၌ သာဓုခေါ်ခြင်းကြောင့် အာခံတွင်းက ကြာနံ့သင်း
ကြောင်း ဝတ္ထုသက်သေများ ပါရှိသည်။

[ခြောက်စုစုလေ၊ တစ်စု ကမ္မဋ္ဌာန်း၊ တစ်စုံကို ကိုယ်လက်သုတ်သင်လေ၊ တစ်စု ကိုယ်သာ အိပ်ရာ၏ ဟူလိုသည်။ ၎င်း နိဿယမှာ ကြည့်လေ]

မပြစ်မှားအပ်သည်၌ ပြစ်မှားခြင်း အပြစ် ၁၀-ပါး

၁၁၁။ *မပြစ်မှားအပ်၊ ပြစ်မှားတတ်စွာ၊ အပြစ်မှာကား၊ ကျင်နာပြင်းပြ၊ ဒုက္ခဝေဒနာ၊ အင်္ဂါသုံးပါး၊ ကြီးမားအနာ၊ လေးလံစွာနှင့်၊ စိတ်မှာမတည်၊ ရူးသည် တစ်ချက်၊ စက်ဆုပ်ရွံရှာ၊ စွပ်စွဲလာသား၊ ဆွေညာပျက်စီး၊ ပြုန်းတီးဥစ္စာ၊ မင်းဘေး လာ၍၊ အိမ်မှာ မီးလောင်၊ ထို့နောင် ငရဲ၊ ပြောင်းလဲကာလ၊ ကျလေရာသည်၊ တွေ့ရာမမှား ပြစ်ဆယ်ပါး။ [ဤကား မပြစ်မှားအပ်သော သူတို့အား ပြစ်မှားခြင်း အပြစ်ဆယ်ပါး စကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း]

အသက်တစ်ရာကျော် ပုဂ္ဂိုလ်များ

၁၁၂။ **ယခုအခါ၊ သက်တစ်ရာဟု၊ စဉ်လာအဟော၊ ခေါ်ဝေါ်ပြော၏၊ သဘောအရ၊ နေရသူတကား၊ အလွန်ရှားခွဲ၊ ထင်ရှားကြေညာ၊ အာနန္ဒာနှင့်၊ မဟာ ကဿပ၊ ထေရ် ရဟန္တာ၊ ဝိသာခါက၊ ပေါက္ခရသာတီ၊ အညီတွင်သ၊ သေလတဖြာ၊ ဗြဟ္မာယုက၊ ဗာဝရိယနှင့်၊ လေးဝပုဏ္ဏား၊ ခုနစ်ပါးမှာ၊ တစ်ရာကသော်၊ နှစ်ဆယ်ကျော်လိမ့်၊ ခေါ်တွင်တဖြာ၊ နုရဒ္ဒါမူ၊ တစ်ရာ ငါးဆယ်၊ ခြောက်ဆယ်ဘဝ၊ ဗာကုလထေရ်၊ ကျော်လေသည်ဟု၊ သက်ရှည် ပုဂ္ဂိုလ်၊ ကိုးယောက်ဆို၏။ ထို့ပြင်တခြား၊ မကျော်ငြားသည်၊ တရားသံဝေ ထိတ်လန့်စေ၏။ [ဤကား အသက်တစ်ရာကျော် နေရသော ပုဂ္ဂိုလ်အပြား စကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း]

[အသက်တမ်းကိုဆိုသော စကားကို ကြားရလျှင် အသက်တစ်ရာ နေရလိမ့်မည် အထင်ကြီးနှင့် ယောင်တီးယောင်တ မနေကြလင့်၊ အသက်တစ်ရာ နေရသူကား ရှား၏။ မနေရသူသာ များချေ၏ဟု သေခြင်းတရားကို နှလုံးထားမိကြစေဟု ဆိုသည်]

* ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ (ဒု) ဒဏ္ဍဝင်-မောဂ္ဂလ္လာနထေရ်ဝတ္ထု။
** သုတ်မဟာဝဂ္ဂ အဋ္ဌကထာ မဟာပဒါနသုတ် အာယုပရိစ္ဆေဒဝဏ္ဏနာ၊ စာမျက်နှာ (၆)

ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ် အပိုင်းအခြား ၆-ပါး

၁၁၃။ ဒိဋ္ဌိတို့ဝယ်၊ လေးဆယ်ကမ္ဘာ၊ မြင်နိုင်ရာ၏၊ ပညာကြီးဘိ၊ ပကတိမူ၊ ရာထောင်ဟူလိမ့်၊ ထို့တူတဖြာ၊ မဟာသာဝက၊ တစ်သိန်းမျှတည်း၊ အဂ္ဂသာဝက၊ ထေရ်တို့မှာကား၊ သင်္ချာတွက်ရေ၊ တစ်သင်္ချေနှင့်၊ သိန်းနေကမ္ဘာ၊ ထွန်းလင်းစွာ၏၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ၊ ဉာဏအနန္တာ၊ ဘုရားမှာကား၊ သင်္ချာ ဂဏန်း၊ မခွဲခြမ်းပိုင်၊ သိမြင်နိုင်သည်၊ ဉာဏ်ခိုင်ဆိုရေး လွန်ကျယ်ဝေး။ [ဤကား ပုဗ္ဗေနိဝါသ ဉာဏ်ကိုရသော ပုဂ္ဂိုလ်ခြောက်ပါး စကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း]

မစားအပ်သော ဆွမ်း ၆-ပါး

၁၁၄။ အဟိုင်းသမုတ်၊ ပဏ္ဍုတ်တတည်း၊ အရက်သည်နှင့်၊ ပြည့်တန်ဆာမ၊ မုဆိုးမဟု၊ မည်ရတစ်ခန်း၊ ရဟန်းမိန်းမ၊ ဤဌာနကို၊ နေ့ညသွားလာ၊ မိတ်ဖွဲ့ငြား၍၊ ဆွမ်းအားခံထွေ၊ မအပ်ချေရှင့်၊ ရှောင်လေတုံကား၊ ဆွမ်းခြောက်ပါးကို၊ ဘုရားမျက်ရှု ခွင့်မပြု။ [ဤကား ရဟန်းတို့အား မစားအပ်သော ဆွမ်းခြောက်ပါး စကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း။ (အဋ္ဌသာလိနီထွက်)]

ယူဇနာတာ အပြား ၃-ပါး

၁၁၅။ (က) ခုနစ်တောင်သည်၊ တစ်တာမည်၏၊ ဆယ်လီဆယ်ဖြာ၊ ထိုအတာကို၊ သညာဖော်ထုတ်၊ တစ်ဥဿဘ၊ ခေါ်ဝေါ်ကြ၏၊ ဥဿဘ ရှစ်ဆယ်၊ ခေါ်ဖွယ်မယုတ်၊ တစ်ဂါဂုတ်တည်း၊ လေးဂါဂုတ်မူ၊ တစ်ယူဇနာ၊ ကျမ်းလာမှန်သည်၊ နောင်လာအများ မှတ်လေတကား။ (ခ) လေးတောင်ထွာမြတ်၊ အားခွန်လွတ်၍၊ ကိုင်းညွတ်ကွေးကွေး၊ ကုလလေးတည့်၊ ကုလလေးအပြန်၊ ငါးရာမှန်က၊ တစ်ကောသတည့်၊ လေးကောသကား၊ မှန်လှမယုတ်၊ တစ်ဂါဂုတ်တည်း၊ ဂါဂုတ်လေးမူ၊ တစ်ယူဇနာ၊ ကျမ်းဆရာတို့၊ မိန့်မှာပေထ၊ ညွှန်ခဲ့ပြသည်၊ မှတ်ကြလေကား အမျိုးသား။ [ဤကား ယူဇနာစကားရပ် မှတ်ဖွယ်တည်း။ (ကျမ်းနက်လာ)]

[ရှေးနည်းမှာ မြင့်မိုရ်တာ၊ နောက်နည်းမှာ အရညကင်တာ၊ စကြဝဠာတာကို